

Hanna M. TOMCZAK

Z Zakładu Rehabilitacji SPSK nr 1 A.M. w Gdańsku

Kierownik: dr hab. med. Stanisław Bakula

DR HAB. IRENA KONARSKA (1901-1985)

WSPOMNIENIE W SETNĄ ROCZNICĘ URODZIN

Słowa kluczowe: medycyna fizykalna; biografia

Key words: physical medicine; biography

W bieżącym roku minęła 100 rocznica urodzin dr hab. med. Ireny Konarskiej, która większość swojego życia poświęciła tworzeniu podstaw naukowych i wdrażaniu do leczenia metod medycyny fizykalnej. Warto więc przypomnieć tę postać, którą można nazwać prekursorem lecznictwa fizykalnego w Polsce.

Irena Maria Konarska urodziła się 14.08.1901 r. w Warszawie jako córka urzędnika Banku Handlowego Aleksandra i jego żony Jadwigi z domu Mioduszeńskiej. W 1920 roku ukończyła 8-klasowe gimnazjum Łabusiewicz-Majewskiej i uzyskała maturę. Od sierpnia 1920 r. do 31.12.1920 pracowała jako siostra PCK oraz jako sanitariuszka przy pielęgnowaniu chorych w pociągu szpitalnym. W opiniach jakie zachowały się z tego okresu czytamy, iż była pełna poświęcenia i inicjatywy, a powierzone obowiązki wykonywała sumiennie i gorliwie. Może to pierwsze wojenne doświadczenie wpłynęło na jej decyzję wstąpienia w 1921 roku na Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w 1927 roku uzyskała dyplom doktora wszechnauk lekarskich. W okresie studiów ze względu na ciężkie warunki materialne wielodzietnej rodziny utrzymywała się sama, udzielając lekcji, wykładając matematykę i przyrodę na kursach dla dorosłych w ramach Uniwersytetu Robotniczego. Po ukończeniu studiów do 1.09.1939 pracowała jako asystent w klinikach uniwersyteckich w działach radiologii i promienioleczenia, uzyskując specjalizację z radiologii i terapii fizykalnej. W tym czasie odbywała staże zagraniczne w Paryżu u profesora Bourguignon (kurs chronaksji i jonoforez śródmózgowych) oraz w Berlinie u profesora Raabe i Friboës'a na oddziale leczenia falami krótkimi. Wydała też swoje pierwsze cztery prace naukowe. Tak dobrze zapowiadającą się karierę przerwała wojna. We wrześniu 1939 zmobilizowana podjęła pracę w szpitalu okręgowym. Rozkazem z dnia 17.10.1939 została umieszczona na liście do odznaczenia Srebrnym Krzyżem Zasługi. W okresie okupacji pozostała w mieście rodzinnym, prowadząc własny zakład terapii fizykalnej, w którym w czasie Powstania Warszawskiego

ochotniczo prowadziła punkt sanitarny i szpital polowy. Wskutek działań wojennych zakład został całkowicie spalony a Irena Konarska wysiedlona przez SS przebywała w obozie „Zieleniak” i w Pruszkowie, gdzie kilkakrotnie została pobita przez Niemców. Po zwolnieniu z obozu ze względu na stan zdrowia (stan po złamaniu kręgosłupa i kończyny górnej prawej) przebywała na leczeniu w Krakowie a następnie do czerwca 1945 pracowała ochotniczo jako lekarz w Bukowinie Tatrzańskiej.

W dniu 1.07.1945 skierowana przez Ministra Zdrowia do pracy w Akademii Medycznej w Gdańsku. Tu z zapałem zajęła się organizowaniem Zakładu Terapii Fizykalnej. W kilku skromnych pomieszczeniach udało jej się stworzyć placówkę z oddziałami leczenia falami krótkimi i ultradźwiękami, światłolecznictwa i leczenia ciepłem, elektroterapii oraz oddział wodolecznictwa i rehabilitacji. Już w sierpniu 1945 rozpoczęto przyjęcia chorych głównie leżących w klinikach. W latach 1949-1952 w zakładzie prowadzono rehabilitację chorych po przebytej chorobie Heinego-Medina. Dr Irena Konarska ponownie rozpoczęła także pracę naukową. W 1946 roku uzyskała stanowisko adiunkta a w 09.1963 tytuł dr habilitowanego na podstawie pracy pod tytułem „Jonizacje strptomycynowe w leczeniu chorób gałki ocznej”. Jej dorobek naukowy obejmuje ponad dwadzieścia publikacji, głównie z zakresu leczenia jonoforezami i falami krótkimi. Z dużym zaangażowaniem wykonywała także pracę dydaktyczną. Zaowocowało to kilkoma skryptami dla szkół medycznych i podręcznikiem pt. „Medycyna fizykalna”.

W dowód zasług położonych w pracy naukowo-badawczej i dydaktyczno-wychowawczej została wyróżniona licznymi nagrodami, m.in. „Za wzorową pracę w Służbie Zdrowia”, „Zasłużony dla miasta Gdańska” oraz srebrny i złoty Krzyż Zasługi. W 1971 r. po przejściu na emeryturę wróciła do rodzinnej Warszawy. Zmarła w dniu 24 kwietnia 1985 r. i jest pochowana na Powązkach.

Docent Irena Konarska zawsze niezwykle troskliwie zajmowała się pacjentami. Jej postawa lekarza oddanego chorym jest szczególnie dzisiaj godna naśladowania. Cechowała ją duża skromność. Była osobą surową i wymagającą. Zawsze jednak mimo nie najlepszego stanu zdrowia znajdowała czas dla innych. Jej niezwykła pracowitość przyczyniła się do stworzenia podstaw teoretycznych medycyny fizykalnej, które nadal służą szkoleniu nowych specjalistów, a oryginalne metody i własne modyfikacje zabiegów fizykoterapeutycznych wykorzystywane są przez nas również dziś.

Adres autora:

83-010 Rotmanka, ul. Borówkowa 16, tel. 0-58 682 17 48

Źródła:

1. Archiwum AMG;
2. Materiały niepublikowane rodziny Konarskich;
3. Sieńkowski E.: Dzieje Akademii Medycznej w Gdańsku (1945-1995), AMG, 1995.

Hanna M. TOMCZAK

DR HAB. IRENA KONARSKA (1901-1985)

WSPOMNIENIE W SETNĄ ROCZNICĘ URODZIN

Streszczenie

Artykuł jest wspomnieniem dr Ireny Konarskiej – jednej z twórców lecznictwa fizykalnego w Polsce.

Hanna M. TOMCZAK

IN MEMORY OF IRENA KONARSKA (1901-1985) ON 100TH BIRTH ANNIVERSARY

SUMMARY

The article is in memory of Irena Konarska, Ph. D. – one of the founders of physical medicine in Poland.